

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

MIRETTE RIIKONEN

Sosiaalipedagogisen koiratoiminnan laadun ABC

SOSIAALIALAN TUTKINTO-OHJELMA 2023

TIIVISTELMÄ

Riikonen, Mirette: Sosiaalipedagogisen koiratoiminnan laadun ABC

Opinnäytetyö, AMK

Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Marraskuu 2023

Sivumäärä: 27

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä käsitellään sosiaalipedagogisen koiratoiminnan laatukriteereitä. Opinnäytetyön tuotoksena syntyi muutaman sivun mittainen kooste aiheesta. Opinnäytetyöni tilaajana on Suomen Hoivakoiria, jolla oli aito tarve koosteelle. Koosteen tarkoitus on toimia oppimateriaalina sosiaalipedagogisen koiratoiminnan koulutuksessa. Kooste on toteutettu helposti ymmärrettäväksi, sopivan tiiviiksi ja opiskelijalle varmuutta antavaksi. Koostetta voi käyttää myös oppimateriaalin lisäksi tuotoksena, jonka avulla herätellään ajattelemaan omaa kasvua sosiaalipedagogisen koiratoiminnan ohjaajana.

Toiminnallinen opinnäytetyöni sisältää kehittämisprosessin, jossa kooste toimii kehittämiskohteenä Suomen hoivakoiralle. Kehittämisprosessi toteutui yhdessä tilaajan kanssa.

Opinnäytetyön teoriaperusta käsittelee sosiaalipedagogiikkaa, sosiaalipedagogista koiratoimintaa, eläin- ja erityisesti koira-avusteisuutta, koiran vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin sekä koiran kanssa työskentelyä sosiaalialalla.

Avainsanat: Sosiaalipedagogiikka, sosiaalipedagoginen koiratoiminta, eläinavusteisuus, koira-avusteisuus.

ABSTRACT

Riikonen, Mirette: The ABC of Quality in Social Pedagogical Dog Activities

Bachelor's thesis

Bachelor's Degree Programme in Social Services

November 2023

Number of pages: 27

In this practical thesis, we discuss the quality criteria of social pedagogical dog activities. The result of the thesis is a summary of a few pages on the topic. The client for my thesis is Suomen Hoivakoirat, which had a genuine need for this summary. The purpose of the summary is to serve as a learning material in the training of social pedagogical dog activities. The summary is designed to be easily understandable, concise, and confidence-building for the students. It can also be used as a product to stimulate reflection on personal growth as a social pedagogical dog activity instructor.

My practical thesis includes a development process in which the summary serves as a development target for Suomen Hoivakoirat. The development process was carried out in collaboration with the client.

The theoretical foundation of the thesis covers social pedagogy, social pedagogical dog activities, animal-assisted therapy, the impact of dogs on human well-being, and working with dogs in the field of social work.

Keywords: Social pedagogy, social pedagogical dog activities, animal-assisted therapy, dog-assisted therapy.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 Tarkoitus ja tavoitteet.....	6
3 SOSIAALIPEDAGOGIIKKA	7
3.1 Sosiaalipedagogiikka.....	7
3.2 Sosiaalipedagoginen koiratoiminta	8
4 ELÄINAVUSTEISUUS	9
4.1 Eläinavusteinen työskentely	9
5 KOIRAN VAIKUTUS IHMISEN HYVINVOINTIIN	11
6 KOIRA SOSIAALIALALLA	13
6.1 Koira sosiaalialan eri kentillä.....	13
6.2 Koira työparina.....	14
6.3 Koira-avusteiseen työhön soveltuva koira	15
7 KOIRA-AVUSTEISEN TYÖN RISKIT	15
7.1 Yleiset riskit	16
7.2 Osallistujiin kohdistuvat riskit	16
7.3 Koiraan kohdistuvat riskit.....	16
7.4 Riskien vähentäminen	17
8 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ PROJEKTINA.....	18
8.1 Toiminnallinen opinnäytetyö	18
8.2 Projektin tuotos	19
8.3 Ammatillinen tarkoitus	19
8.4 Projektin toteutusvaihe.....	20
8.5 Havainnot projektin aikana	21
9 POHDINTA	23
9.1 Pohdinta	23
9.2 Luotettavuus ja eettisyys	24
LÄHTEET.....	26

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheekseni valikoitui ”Sosiaalipedagogisen koiratoiminnan laadun ABC”. Opinnäytetyöni käsittelee aiheen teoriaa eli niin sanottua ydintä. Ydintä, joka luo pohjan laadukkaalle sosiaalipedagogiselle koiratoiminnalle. Keskityn siis huomiointaviin lähtökohtiin ja sosiaalipedagogisen koiratoiminnan avainelementteihin, jotka pätevät kaikkiin koirakkoihin riippumatta heidän kohderyhmästään tai toimialasta. Tämän ytimen ympärille jokainen rakentaa oman persoonallisen työskentely tapansa. Opinnäytetyöni sivutuotoksena toteutan tilaajalleni kirjallisen koosteen laatukriteereistä, jossa tiivistyy ydinasiat. Kyseistä tuotosta käytetään sosiaalipedagogisen koiratoiminnan koulutuksen oppimateriaalina. Tämä idea tuli suoraan opinnäytetyöni tilaajalta Suomen Hoivakoiralta, josta osattiin suoraan sanoa tarvetta olevan muutaman sivun mittaiselle koosteelle. Kooste mahdollistaisi koulutuksen 3. lähijakson muuttumisen käytännönläheisemmäksi.

Opinnäytetyön aihetta miettiessä mieleeni tuli jatkuvasti, kuinka pystyisin yhdistämään sosiaalialan sekä koirat. Olen itse elänyt koko elämäni koirien parissa ja nähnyt kuinka koira pystyy pelkällä olemassaolollaan luomaan iloa ja rakkautta ympärilleen aidolla 100% läsnäolollaan. Halusin käyttää opinnäytetyön kirjoittamisen mahdollisuutena tutustua syvällisemmin eläinten ja erityisesti koirien positiiviseen vaikutukseen ihmisen hyvinvointiin. Mielessäni pyöri myös kysymykset: ”Kuinka pystyn jakamaan koirieni aiheuttamat opit, tunteet ja rakkauden myös muille? Miten saan koirastani itselleni työparin? Miten toteutan tämän kaiken mahdollisimman ammattimaisesti?” Tulevaisuudessa haluaisinkin suorittaa sosiaalipedagogisen koiratoiminnan ohjaajan koulutuksen ja auttaa ihmisiä oma koira työparinani.

Aiheesta tekee erityisen mielenkiintoisen se, ettei sosiaalipedagogiseen koiratoimintaan vielä hirveästi törmää sosiaalialan kentillä. (Suvilehto 2022, 59.) Vaikka eläinten käytön kiinnostus on Suomessa nousussa, on se silti vielä melko vähäistä.

Sosiaalialan työkentällä olen tehnyt töitä lastensuojelulaitoksessa ohjaajana, nuorisopalveluissa nuorisotyöntekijänä ja tällä hetkellä toimin mielenterveys- ja päihdetyössä asumisohjaajana. Kaikki alan aikaisempi työkokemus ja nykyinen työ ovat olleet sellaisia, joissa voisin hyödyntää sosiaalipedagogista koiratoimintaa. En ole kuitenkaan vielä ottanut koiraa mukaan töihin, vaikka uskoisin koiran läsnäolon vaikuttavan positiivisesti asiakkaisiin. Opinnäytetyötä aloittaessa koin tietotaitoni vielä turhan puutteelliseksi, jotta koira-avusteisen työn toteuttaminen olisi mahdollisimman ammattimaista ja turvallista kaikille osapuolille.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyöni tavoitteena on luoda tilaajalle oikeasti hyödyllistä materiaalia, jota käyttää tulevissa koulutuksissa. Toiminnan kuitenkin ollessa vielä melko vähäistä sosiaalialan työkentillä on tavoitteena myös saada toiminnalle näkyvyyttä. Toivoisin, että työni tavoittaisi sellaisia sosiaalialan ammattilaisia, jotka ovat kenties joskus mietineet alalla työskentelemistä koiran kanssa, mutta eivät oikein tiedä mistä aloittaa. Olisi hienoa, jos opinnäytetyöni herättäisi lukijassa halun perehtyä aiheeseen syvällisemmin tai jopa tutkia aihetta.

Henkilökohtaisissa tavoitteissa taas toivon itse saavani hyvät lähtökohdat koirani kanssa sosiaalipedagogiseen koulutukseen sekä koira-avusteisen työn toteuttamiseen.

3 SOSIAALIPEDAGOGIIKKA

3.1 Sosiaalipedagogiikka

Sosiaalipedagogiikka ei ole käsitteenä yksiselitteinen ja siitä tekeekin vaikean sen soveltuvuus ja käytännöllisyys. Teoria ja käytäntö kulkevat koko ajan käsikädessä, eikä niitä pysty erottamaan toisistaan. Tämä johtuu siitä, ettei sosiaalipedagogiikan teoria muodostu ”kaavaksi”, vaan se toimii enemmänkin ajattelun välineenä. (Kurki 2002, 33.) Ajattelun välineenä tarkoitetaan sitä, että teorian ja käytännön välinen suhde muistuttaa ajattelun ja toiminnan välistä vuoropuhelua. (Nivala & Ryyänen 2019, 19.)

Sosiaalipedagogiikka pitää sisällään ikään kuin kolme toimintajärjestelmää. Nämä ovat tieteenala, käytännön työala ja koulutusala. Sosiaalipedagogiikassa ollaan kiinnostuneita sosiaalisten ilmiöiden kasvusta tai kasvatuksesta, sekä toisin päin. Siinä tarkastellaan sekä tuetaan ihmisten välistä vuorovaikutusta, yhteistä elämää ja yhteisöllisyyttä. Yritetään ymmärtää sekä vahvistaa ihmisen ja yhteiskunnan suhdetta, sekä ehkäistä ja lievittää yhteiskunnallista huono-osaisuutta kuten syrjintää. (Nivala & Ryyänen 2019, 15-17.) Yksilön ja yhteisön välinen suhde voi kuitenkin olla haastava. Mikä on yksilö tai yhteisö ja kumpi niistä onkaan tärkeämpi? (Kurki 2002, 36.)

Sosiaalipedagogiikalla on kaksi tehtävää. Toinen on laajempi eli yleinen tehtävä ja toinen suppeampi eli erityinen tehtävä. Yleinen tehtävä pitää sisällään sosiaalisen kasvun tukemisen, niin yhteisössä kuin yhteiskunnan jäsenenä. Tämä koskee jokaista ihmistä ja sen tarkoitus on tukea kaikkien kasvua sosiaalisena sekä ainutlaatuisena olentona. Tavoite on myös rinnakkaiselon sijaan yrittää edistää mielekästä yhteiselämää. Erityisen tehtävän tavoitteena taas on ehkäistä, lievittää sekä korjata huono-osaisuutta. Tämä koskee niitä ihmisiä, joiden elämässä on erityisiä riskejä, tarpeita, sosiaalisia haasteita tai yhteiskunnallista huono-osaisuutta ja nämä tekijät uhkaavat tai vaikeuttavat heidän elämäänsä. (Nivala & Ryyänen 2019, 57.)

Ihminen vaatii elämältä toimintaa, joka toteutuakseen edellyttää toisia ihmisiä. Mikäli tämä jää toteutumatta ei elämä ole enää inhimillistä, koska muiden ihmisten läsnäolo puuttuu ympäriltä. Toiminta onkin verrattavissa ihmisten biologisiin elintoimintoihin,

joiden avulla ihminen pysyy elossa ja käynnissä. Sosiaalipedagogisessa ajattelussa jokainen ihminen nähdään toimijana, jolla on tahto, kyky ja mahdollisuus tehdä valintoja ja vaikuttaa omaan elämänpiiriinsä. (Nivala & Ryyänen 2019, 95.) Sosiaalipedagogiassa ajatuksena on, että jokainen persoona on ainutlaatuinen juuri sellaisenaan ja kasvaa kokonaiseksi vain dialogisessa suhteessa muihin ihmisiin. Tässä prosessissa sosiaalipedagogiikka pyrkii tukemaan ihmistä niin, että hän saavuttaa vastuun ottamisen arkipäivästään, yhteisöstään sekä yhteiskunnastaan yksin sekä muiden kanssa. (Kurki 2002, 159.)

3.2 Sosiaalipedagoginen koiratoiminta

Sosiaalipedagoginen koiratoiminta on valtakunnallista ja ammatillista täydennyskoulutusta, jonka juuret ovat sosiaalipedagogiikassa. (Suvilehto 2022, 59.) Toiminnan ponnahdusalueena on toiminut sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Helena Prepula sai hevosmaailmasta idean käyttää koiria samankaltaisessa toiminnassa. Prepula uskoi koirien potentiaaliin ja perustikin yrityksen Suomen Hoivakoira 2009-2010 vuoden vaihteessa. (Heikkinen 2018, 20.)

Suomen Hoivakoira järjestää sosiaalipedagogisen koiratoiminnan koulutuksia yhteistyössä eri koulutusorganisaatioiden kanssa. Valmistuneita ammatillisia koirakoita oli vuoden 2022 lopussa yhteensä noin 130 kappaletta. Koirakot työskentelevät erilaisissa tehtävissä eri kohderyhmien ja toimialojen parissa. Sosiaalipedagoginen koiratoiminta soveltuukin kaiken ikäisille ja eri ympäristöihin. Näitä ovat esimerkiksi varhaiskasvatus, nuorisopalvelut, perhe- ja sosiaalityö, mielenterveys- ja päihdetyö, lastensuojelu, vammaispalvelut, koulut, seurakunnat, kuntoutus- ja hoivakodit sekä toimistot. Työtä tehdessä koiralta olisi hyvä löytyä luontaista kiinnostusta sosiaaliseen vuorovaikutukseen, uusiin kokemuksiin sekä mahdollisuuksiin päästä osalliseksi merkityksellisistä asioista. (Suvilehto 2022, 59-60.)

Sosiaalipedagogisella koiratoiminnalla tarkoitetaan eläinavusteista toimintaa, joka on tavoitteellista ja toteutetaan yhteistyössä koiran kanssa. (Heikkinen 2018, 20.) Tavoitteena on edistää asiakkaan tietoista läsnäoloa, luottamusta sekä vuorovaikutusta. Tätä pyritään edistämään koiran ominaisuuksia hyödyntämällä. Toiminnassa yleisiä

teemoja ja kehittämiskohteita ovat itsetunto, vuorovaikutus-, tunne- ja yhteistyötaidot, muiden tai itsensä huomioonottaminen sekä onnistumisen kokemukset. Sosiaalipedagogisessa koiratoiminnassa pidetään erittäin tärkeänä, että koira toimii ohjaajan työparina, eikä työkaluna. Keskeisiä toimintatapoja koiran kanssa työskennellessä ovat luovat menetelmät ja elämyksellisyys. (Sosped Koira 2023.)

Kuvio 1. Sosiaalipedagoginen koiratoiminta (Sosped Koira, 2023.)

4 ELÄINAVUSTEISUUS

4.1 Eläinavusteinen työskentely

Käsite eläinavusteinen työskentely eli eläinavusteinen interventio jaotellaan yleensä eläinavusteiseen toimintaan, terapiaan ja oppimiseen. Näiden lisäksi voidaan jaotella

eläinavusteinen työskentely myös työnohjaukseen sekä valmennukseen. Tämä tarkoittaa eläimen kanssa toteutuvaa tavoitteellista ja ammatillista työnohjausta sekä valmennustoimintaa. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 16.) Kaikkia näitä eläinavusteisia työskentelytapoja yhdistää eläimen soveltuvuus tehtävään. Mikäli eläin ei ole tehtävänsä soveltuva, ei eläinavusteista työskentelyä pysty toteuttamaan. (Ikäheimo 2013, 10-11.)

Eläinavusteisella toiminnalla tarkoitetaan vapaaehtoista toimintaa, jossa eläimen ohjaajana toimiva henkilö voi olla sosiaali- ja terveysalan ammattilainen tai vapaaehtoinen, kenellä ei ole alan koulutusta. Toiminta pitää sisällään erilaisissa laitoksissa vierailuja, jolloin ohjaaja tulee olla perehdytettynä eläinavusteisen toiminnan lisäksi myös laitosvierailuihin. Toiminta on ilmaista, spontaania eikä se ole tavoitteellista, vaan tarkoituksena on antaa mahdollisuus ihmisten hyvinvoinnin lisäämiselle. (Ikäheimo 2013, 10.) Tällaista toimintaa voi esimerkiksi olla kaverikoiratoiminta, luku-koirat kirjastossa tai vanhusten hoitolaitoksessa vierailu (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 17.)

Eläinavusteinen terapia eroaa eläinavusteisesta toiminnasta muun muassa tavoitteellisuudellaan. Eläinavusteisen terapian tavoitteena on edistää ihmisen fyysistä, sosiaalista, emotionaalista tai kognitiivista toimintakykyä ja hyvinvointia käyttäen eläintä osana hoito- tai kuntoutusprosessia. (Ikäheimo 2013, 11.) Eläimen ohjaajan tulisi olla esimerkiksi ammatillisen tutkintokoulutuksen saanut psykologi, psykoterapeutti, fysioterapeutti, toimintaterapeutti tai puheterapeutti. (Ervast & Lindblom 2021, 17.) Tämän lisäksi ohjaajalla tulisi olla eläinavusteisen alan harjoitustutkinto, mutta mikäli ei ole, voi terapian toteuttaa henkilön ohjauksessa keneltä tutkinto löytyy. Eläinavusteinen terapia ei myöskään ole ilmaista tai spontaania niin kuin eläinavusteinen toiminta. Vaan terapiakäynnit maksavat ja käynnit ovat sovittuja sekä suunniteltuja. (Ikäheimo 2013, 11.)

Eläinavusteinen oppiminen taas voi olla joko eläinavusteista toimintaa tai terapiaa, joka toteutuu osana koulussa tapahtuvaa opetus- ja kasvatustyötä. Eläinavusteinen työskentelytapa riippuu esimerkiksi opettajan koulutuksesta. Mikäli on kyseessä asianmukaisen koulutuksen saanut erityisopettaja, voi hän toteuttaa suunnitelmallista sekä tavoitteellista eläinavusteista terapiaa. Jos koulutusta ei löydy voi opettaja

toteuttaa koulussa eläinavusteista toimintaa ollessaan perehtynyt toimintaan. Opettajan luokassa voi olla myös toisen henkilön eläin ohjaajansa kanssa. (Ikäheimo 2013, 11.)

5 KOIRAN VAIKUTUS IHMISEN HYVINVOINTIIN

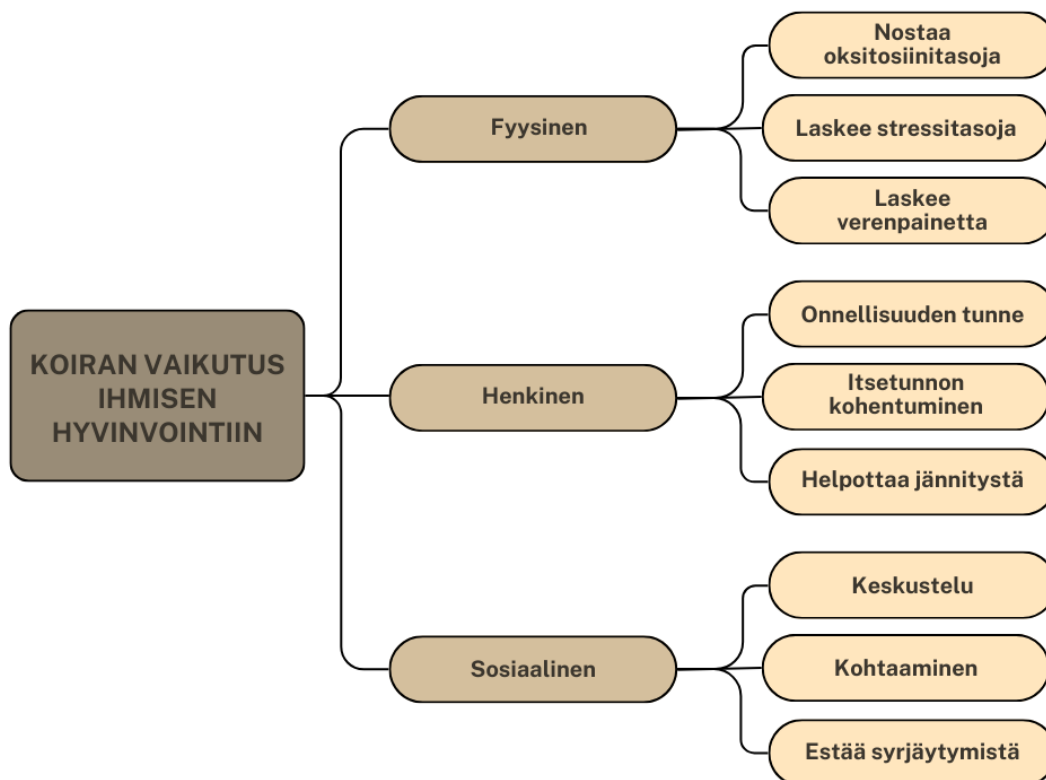
Ei ihme, että koira sanotaan ihmisen parhaaksi ystäväksi. Onhan se kasvatettu elämään ja työskentelemään rinnakkain ihmisen kanssa, täyttäen useita erilaisia rooleja. Roolit ovat auttaneet ihmisiä esimerkiksi ruuan hankkimisessa, mutta tämän lisäksi on koiria käytetty myös apua tarvitsevien ihmisten elämänlaadun parantamisessa. Ajan kuluessa onkin tullut enemmän näyttöä siitä, että uskotaan eläimen ja ihmisen välisen suhteen edistävän ihmisen hyvinvointia. Tieteen ansiosta myös ymmärrys koirien käyttäytymistä kohtaan on lisääntynyt. (Fine Aubrey 2015, 3.) Koirat ovat sosiaalisesti varsin älykkäitä ja osaavatkin lukea ihmisen eleitä ilmeitä sekä katsetta. On myös tutkittu, että koira valitsee mieluummin sosiaalisesti kumppaniksi ihmisen kuin toisen koiran. Koira onkin ainoa eläin, joka tutkii samalla tavalla ihmisen kasvoja ja ilmeitä, mitä ihminen toisen ihmisen tavatessaan. Koiralla on myös tutkitusti eläimistä voimakas halu ja kiinnostus vuorovaikutukseen ihmisen kanssa. (Latvala-Sillman 2018, 20-21.)

Monet tutkimukset osoittavat myös koiranomistajien olevan hyvinvoivempia, mitä ihmisten, jotka eivät omista koira. Koiran vaikutus terveyteen näkyykin niin fyysisellä, henkisellä että sosiaalisella hyvinvoinnin tasolla. Koiran läsnäolo ja kosketus nostaa nimittäin oksitosiinihormonitasoja ja laskee stressihormonitasoja. Pelkästään koiran silmiin katsominen voi nostaa oksitosiinin määrän jopa kolminkertaiseksi. Oksitosiinin fyysiset vaikutukset ihmiseen ovat verenpaineen alentuminen, hengitystiheyden rauhoittuminen, hengityksen syveneminen, sosiaalisen muistin parantuminen sekä oppimisen tehostuminen. Koiran myötä motivaatio liikuntaan sekä itse liikunta lisääntyy. Koiran kanssa tulee herkemmin lähdettyä kävelylle mitä yksin ja sen kanssa yhteinen leikkiminen sekä touhuaminen harjoittaa fyysistä kuntoa. Oksitosiinin noustessa ja

kortisolin laskiessa jaksaa ihminen myös fyysistä rasitusta pidempään. (Latvala-Sillman 2018, 12-15.)

Sosiaalisissa tilanteissa taas oksitosiini auttaa ihmisiä vastaanottamaan myönteisiä viestejä, jonka seurauksena kokemus ja ihmissuhteet koetaan turvallisemmiksi. Koira on myös loistava keskustelun aihe ja tapa löytää samanhenkisiä ihmisiä ympärilleen, mikä luo yhteenkuuluvuuden tunnetta. On myös helpompi kohdata tai harjoitella itselle haastavia asioita oksitosiinihormonitasojen ollessa korkeammat ja stressihormonitasojen matalimmat, mitä normaalisti. (Latvala-Sillman 2018, 22-24.)

Oksitosiinia kutsutaankin onnellisuushormoniksi, minkä takia koiran kanssa touhuttaessa saattaa ihminen tuntea itsensä onnellisemmaksi ja vähemmän alakuloiseksi. Tämän avulla koira vaikuttaa myös ihmisen henkiseen hyvinvointiin. Onnellisuuden tunne kohentaa myös itsetuntoa. Koiran läsnäololla on myös rauhoittava vaikutus, jonka seurauksena esimerkiksi jännitys ja ahdistus helpottavat. (Latvala-Sillman 2018, 12-15.)

Kuvio 2. Koiran vaikutus ihmisen hyvinvointiin

6 KOIRA SOSIAALIALALLA

6.1 Koira sosiaalialan eri kentillä

Koiria työskentelee lasten parissa päiväkodeissa, lastensuojelulaitoksissa sekä kouluissa. Lapset, joilla on muun muassa haasteita tunne-elämässä sekä kontaktin luomisessa vieraaseen aikuiseen, voivat saada helpotusta koiran läsnäolosta. Lapsen voi olla helpompi näyttää tunteitaan ja saada tarvitsemansa tuki koirasta, mitä ihmisestä. Näissä tapauksissa koira on parhaimmillaan loistava ponnahtusalusta luottamukselliselle suhteelle lapsen sekä työntekijän välillä. Lapsi voi myös kokea koiralle puhumisen helpommaksi, koska eläimelle puhuessa emme rasita verbaalista ja kognitiivista puolta itsessämme vaan rasitus kohdistuu enemmänkin tunne-elämään. (Latvala-Sillman 2018, 35-44.)

Kuten lasten kanssa myös mielenterveystyössä koira voi edesauttaa asiakkaan ja työntekijän välistä suhdetta sekä nopeuttaa kontaktin saamista asiakkaaseen. Koira on helppo väylä keskustelun aloittamiselle. Asiakas, joka ei mielellään puhuisi, mutta on kiinnostunut eläimistä saattaa alkaa kyselemään työntekijältä tämän koirasta. Kun keskustelu on lähtenyt käyntiin, on sitä helpompi jatkaa ja siirtyä pikkuhiljaa aiheesta asiakkaan omiin asioihin. Näin koira toimii siis keskustelun motivaattorina. Mielenterveyskuntoutujille, jotka ovat haastavissa elämäntilanteissa antaa koira heille turvaa sekä tukea selviytymiseen. Koirat tarvitsevat myös elämäänsä rutiineja, joten koiran kanssa touhutessa tulee asiakkaan arkeen väkisin rytmiä. (Latvala-Sillman 2018, 42-43.)

Kehitysvammaisten kanssa työskentelevän koiran tavoite on taas enemmän toimintakykyä ylläpitävä tai edistävä. Koira voi toimia tukena ja kannustajana fyysisissä toiminnan harjoitteissa ja innostaa asiakasta yrittämään ja suorittamaan harjoitteita. Tässäkin tapauksessa koira on oiva työpari asiakkaan motivoimiseen. (Latvala-Sillman 2018, 48.)

6.2 Koira työparina

Jotta päästään tilanteeseen, jossa koira voi toimia ihmisen työparina tulee ottaa huomioon asioita liittyen koiran tuomiseen työpaikalle. Työpaikasta ja sen hierarkiasta riippuen tulee koiran tuomisesta jutella vähintään lähiesihenkilön sekä muun työyhteisön kanssa. Mahdolliset työyhteisön jäsenten ja asiakkaiden allergiatilanteet tulee selvittää. Työpaikan toimipisteen ovella on myös hyvä ilmoittaa koirasta, jotta mahdolliset vierailijat osaavat varautua allergiahaittoihin sekä ylipäättään itse koiraan. Myös selkeät säännöt ja toimintaohjeet esimerkiksi työyhteisölle, asiakkaille ja vierailijoille on hyvä tehdä. Nämä kaikki edesauttavat kaikkien osapuolien työskentelyn turvallisuutta sekä mielekkyyttä. (Kahilaniemi 2020, 26.)

Työpäivän aikana on myös huomioitava koiran hyvinvointi. Koiran tulee päästä työpäivän aikana tarvittaessa lepäämään sekä rauhoittumaan. Tätä varten onkin hyvä varautua siihen, että koiralla on joku oma rauhoittumisaikapaikka, jonka se kokee turvallisiksi. Koiran leväessä ja rauhoituessa tulee pitää myös huolta siitä, ettei koira häiritä. Koiran tullessa työpaikalle on siitä jonkun otettava vastuu sekä pystyttävä huolehtimaan. On myös hyvä miettiä koiran työpäivän pituutta. Onko koira mukana töissä koko päivän vai vain esimerkiksi yhden asiakastapaamisen? (Kahilanniemi 2020, 27.)

Koira-avusteisessa työskentelyssä koiran rooli on tukea erilaisissa terapeuttisissa tai avustettavissa tehtävissä. Sen avulla voidaan edistää terveyttä, kuntoutusta tai vuorovaikutustaitoja, ja koiran rooli on auttaa saavuttamaan näitä tavoitteita. Työskentelyssä, koira ei kuitenkaan ole itseisarvo. Koira-avusteisen työskentelyn käytännön toteuttamisessa yhdistyvät ammattilaisen osaaminen ja ammattitaito. Työskentely suunnitellaan ja toteutetaan kunkin ammattilaisen oman teoreettisen taustan ja viitekehysten mukaisesti. Ammattilainen vastaa tavoitteellisen toiminnan suunnittelusta, tarvittavasta dokumentoinnista ja arvioinnista. Hyvin toimiva koirakko toimii niin, että ammattilainen suorittaa työtään ja koira pystyy osallistumaan työhön melko itsenäisesti, vaikkakin ohjattuna ja valvottuna. Painopiste on aina asiakkaassa, hänen tarpeissaan ja tavoitteissaan. (Latvala-Sillman 2018, 34.)

6.3 Koira-avusteiseen työhön soveltuva koira

Sosiaaalialalle sopiva koira on ominaisuuksiltaan hyvinvoiva, peruskoulutettu, avoin ja vuorovaikutuksesta kiinnostunut. Koira ei saa olla arka. Sopivaa koiraa miettiessä ei rotu ole pääasia, vaikka näin voisi luulla. Vaan on parempi huomioida koirien yksilöllisiä ominaisuuksia. Rotuja on toki hyvä rajata sen mukaan, että koira soveltuu mahdollisimman hyvin omaan työtehtäväänsä esim. koon tai karvanlaadun puolesta. Koiran käytännön työn tiedostaminen kertookin paljon, millainen koira sopii juuri kyseiseen tehtävään. Esimerkiksi pieni koira ei sovellu työhön, jossa koiran tehtävä on toimia tukena fyysisissä harjoitteissa. (Latvala-Sillman 2018, 52-53.)

Siinä missä ihmisetkin myös koirilla on oma persoonallisuus, joka rajaa jokaisen koiran yksilöksi. Koiriakin pystyy lajittelemaan erilaisiin persoonallisuuskategorioihin. Persoonallisuuskategorian tutkimus on kuitenkin vielä kesken, mutta osviittaa antavaa tietoa löytyy. Kategoriat tulee ajatella janana, jossa toisessa päässä on esimerkiksi äärimmäinen pelokkuus ja toisessa päässä äärimmäinen rohkeus. Yksi tärkeimmistä kategorioista, jota tulee huomioida miettiessä koiran soveltuvuutta koira-avusteiseen työhön, on pelokkuus-rohkeus-akseli. Sosiaaalialalla työskentelevä koira ei saa olla pelokas, koska voi se helposti johtaa aggressiiviseen käytökseen. Toinen tärkeä kategoria onkin aggressiivisuus. Koira ei saa käyttäytyä aggressiivisesti edes säikähtäessään. Kolmas kategoria on sosiaalisuus ja tässä huomioitava erityisesti sosiaalisuus ja kiinnostus ihmisiä kohtaan. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 122-124.)

7 KOIRA-AVUSTEISEN TYÖN RISKIT

Koiran tuominen työpaikalle sisältää riskejä, jotka ohjaajan tulee osata huomioida. Riskit voidaan jakaa koira-avusteisen toiminnan yleisiin riskeihin, osallistujiin kohdistuviin riskeihin sekä koiraan kohdistuviin riskeihin. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 181-186.)

7.1 Yleiset riskit

Yleisiin riskeihin koiran kanssa työskennellessä liittyvät eläinavusteisen toiminnan järjestäminen, suhtautuminen aiheeseen sekä säännöt. Järjestämiseen voidaan luokitella riskeiksi esim. soveltumattoman koiran kanssa työskentely ja koira-allergisten työskentely sekä vierailu rakennuksessa, jossa toimintaa harjoitetaan. Suhtautuminen taas pitää sisällään työtä tekevien koirien vakuutuksen puute ja esim. työntekijät ja asiakkaat, jotka eivät halua toimia koirien kanssa. Tämmöisten asiakkaiden mielipide ja ajatukset ovat kuitenkin täysin sallittuja sekä huomioitavia, vaikka asia onkin luokiteltu riskiksi. Riskejä ovat myös työyhteisön sääntöjen ja kriteerien puute koiraavusteiselle toiminnalle sekä näissä esiintyvät erimielisyydet. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 182.)

7.2 Osallistujiin kohdistuvat riskit

Koira voi levittää osallistujiin tartuntatauteja eli zoonooseja. Tartuntatautien leviämistä voi kuitenkin ehkäistä pitämällä huolta hygieniasta. (Kahilanniemi 2020. 27.) Koiran soveltumattomuus työhön kuuluu myös yleisten riskien lisäksi myös osallistujiin kohdistuviin riskeihin. Olisikin hyvä käyttää koira esim. soveltuvuustesteissä, riskin minimoimiseksi. Muita osallistujiin kohdistuvia riskejä voivat olla koiran yllättävä käytös esimerkiksi yhtäkkinen haukkuminen, joka saattaa säikäyttää asiakkaan tai liika innokkuus, joka voi johtaa esimerkiksi asiakkaan kaatumiseen. Myös onnettomuudet kuten koiran purema kuuluu riskeihin. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 184.)

7.3 Koiraan kohdistuvat riskit

Kuten koirakin voi myös asiakas tehdä yllättäviä liikkeitä tai ääniä, joilla säikäyttää koiran. Asiakkaat saattavat myös käyttäytyä levottomasti tai jopa väkivaltaisesti koiraan kohtaan. Tämän vuoksi yksi ohjaajan tärkeimmistä taidoista on koiranlukutaito. Mikäli ohjaaja ei osaa arvioida ja tarkkailla koiransa käyttäytymistä, eleitä ja tunnetiloja, lisää se merkittävää riskiä koiran hyvinvoinnin ja turvallisuuden kannalta. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 185.)

7.4 Riskien vähentäminen

Riskien ollessa tiedossa pystyy omalla tekemisellä niihin keskittymään ja jopa ehkäisemään. Suunnitelmallisuus ja säännöt ovat yksi avainsana riskien hallinnassa. Työpaikalla ja samassa rakennuksessa työskentelevien ja vierailevien kanssa tulee sopia selkeät säännöt koiran toiminnalle. Missä koira saa viettää aikaa ja missä ei, saako koira tervehtiä vastaantulijoita ja sovitaanko koiralle esimerkiksi vakio työpäivät. Hygieniaan liittyvien riskien vähentäminen onnistuu huomioimalla niin koiran, ihmisten kuin tilojen hygienian sekä siisteyden. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 193-195.)

Koira-avusteiseen toimintaan osallistuvista henkilöistä tulee ohjaajalla olla riittävästi tietoa. Myös osallistujilla tulee olla tietoa toiminnasta. Ohjaajan tietäessä osallistujista pystyy hän tietojen perusteella suunnittelemaan toimintaa niin, että se on kaikille osapuolille mieluista sekä turvallista. Toimintaa on muutenkin hyvä tarvittaessa suunnitella etukäteen. Tässä on kuitenkin huomioitava, minkälaisesta toiminnasta on kyse. Mikäli tarkoitus on vain ilahduttaa osallistujia koiran läsnäololla ei suunnitelma ole välttämätön. Koiran työskennellessä esim. eläinavusteisessa terapiassa on tarkka suunnitelma, toiminnan seuraaminen ja arvioiminen tärkeää. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 193-195.)

Riskien hallinnassa ohjaajan koiranlukutaidon on oltava hallussa. Näin ohjaaja huomaa koirasta esim. stressin sekä kivun merkit. Tällä taidolla ohjaaja pystyy ennakoimaan tilanteita ja parhaimmillaan ehkäisemään mahdollisen onnettomuuden. Ohjaajan on myös hyvä ymmärtää koiran muuta käytöstä, toimintatapoja ja tietää koiran mielenkiinnonkohteet. Ohjaajalla tulee myös olla tarvittava koulutus koira-avusteisesta toiminnasta, jota on koiran kanssa harjoittamassa. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 193-195.)

Ohjaajan vastuulla on myös koiran peruskoulutus ja hyvinvoinnista huolehtiminen. Koiran tulee olla terve ja käydä säännöllisesti eläinlääkärintarkastuksissa. Soveltuvuuskoe on myös keino nähdä, onko koira sopiva kyseiseen työhön. Sopimattoman koiran kanssa työskentely on riskitekijä. Peruskoulutuksella taas tarkoitetaan sellaista koiran kouluttamista, että ohjaaja pystyy keskittymään koiran lisäksi myös osallistujiin. Tärkeä taito osata on esimerkiksi vihjesana, jolla koira osaa poistua paikalta.

Tämä on hyvä osata mahdollisten vaaratilanteiden varalta. (Ervast & Raukola-Lindblom 2021, 193-195.)

Kuvio 3. Riskien vähentäminen

8 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ PROJEKTINA

8.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyöni tavoitteet ovat saavutettavissa toiminnallisen opinnäytetyön menetelmällä. Toiminnallinen opinnäytetyö etsii ratkaisua konkreettiseen sekä jo valmiiseen tehtävään opinnäytetyön avulla. Toiminnallisen opinnäytetyön tuloksena syntyy jokin tuotos. Menetelmä on myös työelämälähtöinen ja sillä on usein tilaaja. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluu tuotoksen lisäksi myös sen raportointi. (Karelia, 2023.) Valitsin oman opinnäytetyön toteutettavaksi toiminnallisen opinnäytetyön menetelmällä, koska halusin nimenomaan luoda opinnäytetyöni avulla jotakin konkreettista ja hyödyllistä.

8.2 Projektin tuotos

Opinnäytetyöni toiminnallinen tuotos on kooste sosiaalipedagogisen koiratoiminnan ohjaajan laatukriteereistä. Opinnäytetyö sisältää kehittämisprosessin ja kooste toimii kehittämiskohteena Suomen Hoivakoiralle. Koosteeseen tiivistetään selkeästi kriteerit, jotka luovat pohjan laadukkaalle sosiaalipedagogiselle koiratoiminnalle. Nämä kriteerit tulisivat olla jokaisen ohjaajan hallussa.

Kooste on tarkoitettu tilaajan käyttöön oppimateriaaliksi koulutuksen 3. lähijaksoon ja miksei opiskelijoiden myöhempäänkin käyttöön. Kooste voi toimia myös ”muistiinpanoina” johon palata myöhemmin esimerkiksi työkentällä. Kooste on tiivistelmä, jonka tarkoituksena on herättää lukijassa omia ajatuksia ja pohdintoja aiheisiin liittyen.

8.3 Ammatillinen tarkoitus

Ammatillisesti opinnäytetyön sekä koosteen tekeminen ovat olleet minulle opettava kokemus. Työskentelen tällä hetkellä työpaikalla, minne oman koiran tuominen on mahdollista ja tulevaisuudessa myös ajankohtaista. Uskon siis kohtaavani tulevaisuudessa tilanteita, jossa joudun hyödyntämään opinnäytetyötäni tehdessä opittuja asioita.

Koen myös omat ammatilliset lähtökohtani aiheen tutkimiseen melko hyviksi, koska olen työskennellyt sosiaalialalla työkentillä, joissa olisi ollut mahdollista toteuttaa sosiaalipedagogista koiratoimintaa. Olen myös lapsesta asti ollut kiinnostunut koirista. Vapaa-ajalla on tullut perehdyttyä koiran käyttäytymiseen, persoonallisuuteen sekä koulutukseen.

Työelämän kehittämisen näkökulmasta opinnäytetyö voi toimia välineenä, jolla tutustua sosiaalipedagogiseen koiratoimintaan ja pohtia syvällisemmin ohjaajan vastuuta toteuttaa mahdollisimman laadukasta toimintaa. Työ tuo myös esille ajankohtaista sisältöä koirakoille, jotka toteuttavat jo työelämässä sosiaalipedagogista koiratoimintaa tai muuta koira-avusteista toimintaa.

8.4 Projektin toteutusvaihe

Opinnäytetyöni prosessi lähti käyntiin keväällä 2023. Tällöin aloin kartoittamaan ja miettimään itseäni kiinnostavia aiheita. Aiheen valinta oli vaikeaa ja jumituin tähän vaiheeseen turhan pitkäksi aikaa, enkä osannut tehdä päätöksiä. Vasta kesäkuussa olin yhteydessä mahdollisiin tilaajiin. Tilaajan myötä aihe rajautui ja alkoi tietoperustaan tutustuminen. Tämän jälkeen ryhdyin työstämään opinnäytetyösuunnitelmaa.

Suunnitelman hyväksymisen jälkeen lähdin kirjoittamaan opinnäytetyöni tietoperustaa, johon kului työssäni eniten aikaa. Tässä kohdassa lähetin myös opinnäytetyön sopimuksen allekirjoitettavaksi. Sopimuksen kanssa oli pieniä haasteita, joka söi työskentelyaikaa itse opinnäytetyön kirjoittamisesta lähemmäs kolme viikkoa.

Tietoperustan jälkeen alkoi opinnäytetyöni tuotoksen eli tässä tapauksessa koosteen työstäminen. Tämä vaati jonkin verran yhteydenpitoa tilaajaan. Tilaajani asuu toisella paikkakunnalla, joten yhteydenpito tapahtui pääosin sähköpostein. Sain tilaajalta alkuun melko vapaat kädet koosteen ideoimiseen sekä toteuttamiseen.

Koosteen työstäminen vaati paljon materiaalin läpikäymistä, jota opinnäytetyön tietoperustan kirjoittaminen tuki. Laaja tutustuminen aiheeseen auttoi koosteen laatukriteerien rajaamisessa nimenomaan aiheen pääpointteihin. Ensimmäiset varsinaiset suunnitelmat koosteesta lähdin tekemään käsin. Kirjoitin muistiinpanoja ja hahmottelin koosteen rakennetta sekä ulkoasua. Tämän jälkeen siirryin hahmottelemaan ja testailemaan erilaisia ulkoasuja. Halusin koosteen olevan houkutteleva, eikä liian raskaan vaikutelman antava, siksi pidin mielekästä ulkoasua tärkeänä. Kun työn visuaalinen puoli alkoi hahmottumaan, alkoi koosteen kirjoittaminen. Otsikkojen, tekstin ja

ulkoasun ollessa hyvällä mallilla, lähetin työn ensimmäistä kertaa tilaajalle luettavaksi. Tämän jälkeen lähetin myös opinnäytetyöni ensimmäiseen arvioon ohjaavalle opettajalle.

Tilaajan tutustuessa koosteeseeni sovimme hänen kanssaan ensimmäisen etätapaamisen, jossa keskustelimme koosteen muokkaus- sekä kehitysideoista. Sain tapaamisella paljon arvokasta sekä yksityistä tietoa, jonka pohjalta lähdin viimeistelemään koostetta. Ensimmäinen versio oli melko teoria painotteinen, joten lähdin muokkaamaan koostetta enemmän ajatuksia herättäväksi. Pyrkimyksenä oli luoda lukijalle ohjenuora, jonka avulla kehittää itseään myös jatkossa. Unohtamatta kuitenkaan koosteen tavoitetta antaa lukijalle varmuutta omasta tekemisestään. Tapaamisen jälkeen sain myös käsiini erilaisia yksityisiä materiaaleja, joita käytin apuna koostetta muokatessa. Sovimme tilaajan kanssa vielä yhden etätapaamisen, joka sijoittui ensimmäisestä tapaamisesta reilun viikon päähän. Sovimme myös päivän, milloin viimeistään palautan tilaajalle valmiin tuotoksen.

Toisella tapaamisella kävimme yhdessä läpi muokattua versiota koosteesta, ja tilaaja kertoi viimeisiä muokausehdotuksia koosteeseen. Näiden pohjalta lähdin viimeistelemään koostetta. Tässä vaiheessa kooste alkoi olemaan jo lähellä valmista. Kun olin itse tyytyväinen tuotokseen lähetin sen tilaajalle. Tilaaja kävi tuotoksen läpi ja teki vielä viimeiset muutokset, jonka jälkeen kooste oli lopullisessa muodossaan.

Koosteen valmistuttua viimeistelin vielä opinnäytetyöni. Opinnäytetyön raportointi osio vaati vielä pientä työstämistä ja asioiden ajan tasalle kirjoittamista. Tarkistin myös kieliopin sekä lähdeviittaukset ennen työn lähettämistä arviointiin.

8.5 Havainnot projektin aikana

Opinnäytetyön työstäminen on ollut mielenkiintoinen kokemus. Työn tekeminen on ollut opettavaa, mutta raskasta. Motivaatiota opinnäytetyön tekoon on välillä ollut haastava löytää. Näinä päivinä on tuntunut, ettei työ ole edennyt juuri yhtään, vaikka olisi istunut koneen ääressä jo useita tunteja. Kuitenkin päivinä, jolloin motivaatio on ollut kohdillaan, työ on edennyt yhdeltä istumalta paljon.

Pyrin tekemään opinnäytetyöprosessilleni tarkan suunnitelman ja aikataulun. Siinä pysyminen on kuitenkin ollut vaihtelevaa, joten luovuin pikkutarkasta suunnitelmasta. Tämä auttoi minua saamaan opinnäytetyöni valmiiksi. Asetin itselleni välitavoitteita sekä aikarajoja, enkä suunnitellut tarkkoja viikko- tai päiväaikatauluja työn tekemiselle. Olen myös aina tehnyt koulutöitäni viime tipassa, joten opinnäytetyötä aloittaessa projektin laajuus kauhistutti, joten tässäkin omien aikarajojen asettaminen helpotti. Työn loppuvaiheilla huomasin aikataulun kiristyneen. Ja jouduin taas hiukan muokkaamaan suunnitelmaani ja asettamaan tarkempia aikarajoja. Koen kiireen loppua kohden näkyvän jossain määrin työni lopputuloksessa. Työskentelin kuitenkin määrätietoisesti, koska tavoite oli selkeä. Valmistua tämän vuoden puolella.

Yhdeksi suurimmaksi haasteeksi opinnäytetyötäni tehdessä ilmeni kirjoittamisen vaikeus. Akateemisen tekstin luominen ei ole itselle helppoa tai luontaista. Välillä jouduin käyttämään pitkiäkin aikoja kappaleiden kirjoittamiseen, koska sanojen löytäminen ja järkevän lauserakenteen muodostaminen oli haastavaa. Olen myös tehnyt työtäni yksin ja ollut pääsääntöisesti itseohjautuva sekä omatoiminen. Tämä on aiheuttanut esimerkiksi sokeutumista omalle tekstille. Huomasin kuitenkin pian opinnäytetyöprosessin alussa tarvitsevani välillä pidempiä, eli usean päivän taukoja kirjoittamisesta. Tauot auttoivat tarkastelemaan tekstiäni kriittisemmin ja muokkaamaan sitä akateemiseen suuntaan.

Huomasin myös opinnäytetyön prosessin edetessä, miten ennen työn aloittamista luomani omat henkilökohtaiset tavoitteet alkoivat tuntumaan vaatimattomilta. Työn edetessä aloin vaatimaan koko ajan itseltäni enemmän ja tavoittelemaan parempaa lopputulosta. Tätä en ollut huomionnut esimerkiksi työn aikataulutuksessa. Mikäli jotain tekisin toisin työni suhteen, olisin varannut sille enemmän aikaa. Tällöin olisi jäänyt varaa olla kunnianhimoisempi ja nähdä omassa tekemisessä laajempi kehityskaari. Nyt tuntuu, etten täysin päässyt näyttämään omaa potentiaalia.

9 POHDINTA

9.1 Pohdinta

Opinnäytetyötä kirjoittaessa ja materiaaleja lukiessa huomasin kuinka strukturoidulta ja yksinkertaiselta työskentely koiran kanssa saatiin paperilla näyttämään. On kuitenkin fakta, että työparin ollessa koira tai mikä vain eläin ei välttämättä mikään mene niin kuin on suunnitellut tai ajatellut. Koira-avusteinen työ antaa parhaimmillaan paljon, mutta vaatii ohjaajalta kykyä joustaa ja mukautua tilanteisiin koiran mukaan. Liik kuvia osia on useita, joten jatkuva valppaana oleminen on varmasti ohjaajalle välillä raskasta. Sosiaalialan työkentät saattavat olla jo valmiiksi kovin hektisiä, muuttuvia, henkisesti kuormittavia sekä vastuuta voi olla paljon. Koiran tullessa mukaan kuvioihin sosiaalialan kentälle ainakin ohjaajan vastuu lisääntyy entisestään. Mikäli työ määrä on jo valmiiksi suuri voiko koiran käyttäminen lisätä työntekijän kuormitusta? Tulisiko työntekijän työmäärässä huomioida koiran tuoma lisätyö jotenkin? Tahtoisin kuitenkin uskoa, että useimmille ohjaajille koiran kanssa työskenteleminen antaa uutta puhtia ja intoa omaan työhön. Näin ollen koira vaikuttaisi positiivisesti myös ohjaajan hyvinvointiin sekä jaksamiseen. Mikäli koira ei vaikuta positiivisesti ohjaajaan ovat lähtökohdat koira-avusteiseen työhön väärät. Mielestäni kuitenkin riski sille, että työstä tulee pitkässä saatossa liian kuormittavaa, on mahdollinen. Tämä on mielestäni asia, mitä jokaisen koirakon olisi hyvä pohtia.

Jäin myös opinnäytetyötä tehdessäni pohtimaan kuinka toiminnalle saisi vielä enemmän näkyvyyttä. Melko vähän olen itse törmännyt koiriin sosiaalialan työkentillä. Olen myös kiinnittänyt huomiota siihen, miten en ole ikinä kuullut omilla työkentillä koirakon ohjaajan suusta mitään liittyen koira-avusteisuuteen, saati sosiaalipedagogiseen koiratoimintaan. Omien havaintojeni mukaan vaikuttaakin siltä, että monella on ajatus, ettei koiran kanssa työskentely vaadi minkäänlaista koulutusta. Mikäli itseltä löytyy sosiaalinen koira, se riittää, eikä osata huomioda esimerkiksi kaikkia mahdollisia riskitekijöitä mitä koiran kanssa työskennellessä on.

Ensimmäisessä puhelussa tilaajani kanssa mieleen on myös jäänyt tilaajan kommentti siitä miten sosiaalipedagogisessa koiratoiminnassa koira ei ole työväline vaan työpari. Tätä kommenttia olen pitänyt mielessäni koko opinnäytetyö projektin aikana ja pidin sitä itse äärimmäisen tärkeänä ohjeena.

9.2 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyön luotettavuutta sekä eettisyyttä tarkasteltaessa noudatan opinnäytetyötä koskevia sääntöjä. Ymmärrän tieteellisen käytännön vastuut, käytän hyvää tieteellistä käytäntöä opinnäytetyössäni ja hallitsen tieteellisen käytännön eettiset säännöt. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene 2020. 4.)

Pyrin käyttämään opinnäytetyössäni mahdollisimman uusia lähteitä. Tämä oli melko helppoa, koska suurin osa lähteistäni on julkaistu 10 vuoden sisällä. Useampi oli julkaistu, jopa tässä lähivuosina. Lähteiden niukkuus tuotti kuitenkin haasteita. Tämä oli kuitenkin odotettavissa, koska sosiaalipedagoginen koiratoiminta on vasta

yleistymässä Suomessa. Suosin myös kirjalähteitä, koska niiden lukeminen on itselle mieluisempaa mitä sähköisten. Koin myös kirjamateriaalin löytämisen helpommaksi.

Sain myös opinnäytetyöprosessin aikana materiaaleja sekä suullista tietoa tilaajaltani. Nämä olivat kuitenkin yksityisiä ja tarkoitettu ainoastaan minun käyttööni. Kyseistä materiaalia käytin tuotoksen eli koosteen työstämisessä. Tämän vuoksi opinnäytetyöni tuotos ei ole julkinen, eikä tuotosta ole lisätty liitteeksi opinnäytetyöni julkiseen versioon. Materiaalit pitävät sisällään yrityssalaisuuksia, eikä tämän takia niitä voi esittää julkisesti. Tuotos on myös tarkoitettu ainoastaan tilaajani käyttöön. Ennen opinnäytetyöni julkaisemista Theseukseen kävimme tilaajan kanssa läpi mitä osioita tuotoksen lisäksi työstä tulisi piilottaa tai poistaa, jotta liikesalaisuudet tulee huomioiduksi. Tämän vuoksi osa työni raportointi osiosta on sumennettuna.

LÄHTEET

Aaltonen, E. (2016). Koira-avusteinen työskentely sosiaaalialalla. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu: opinnäytetyö.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. (2020). Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Haettu 14.10.2023 osoitteesta <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>

Ervast, L. & Raukola-Lindblom, M. (2021). Hevoset ja koirat eläinavusteisessa työssä. Sanasilta Oy.

Fine Aubrey, H. (2015). Handbook on animal-assisted therapy: foundations and guidelines for animal-assisted interventions. Academic Press.

GreenCare Finland. (2023). Haettu 5.9.2023 osoitteesta <https://www.gcfinland.fi/>

Heikkinen, M. (2018). Sosiaalipedagoginen koiratoiminta seurakunnan koulutyön toimintamenetelmänä. Centria-ammattikorkeakoulu: opinnäytetyö.

Ikäheimo, K. (2013). Karvaterapiaa, Eläinavusteinen työskentely Suomessa. SolutionModels House.

Karelia ammattikorkeakoulu. (2023). Opinnäytetyön eri muodot. Haettu 23.8.2023 osoitteesta <https://libguides.karelia.fi/c.php?g=679019&p=4901221>

Kennelliitto. Kasvatus- ja kuntoutuskoirat. (2023). Haettu 5.9.2023 osoitteesta <https://www.kennelliitto.fi/koirat/hyotykoirat/henkilokohtaiset-hyotykoirat/kasvatus-ja-kuntoutuskoirat>

Kennelliitto. Kaverikoira. (2023). Haettu 5.9.2023 osoitteesta <https://www.kennelliitto.fi/koirat/kaverikoirat>

Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry. (2023). Haettu 5.9.2023 osoitteesta <http://www.kasvatus-kuntoutuskoirat.fi/kkktry/>

Kurki, L. (2002). Persoona ja yhteisö. Personalistinen sosiaalipedagogiikka. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Latvala-Sillman, P. (2018). Työparina koira. Sanasilta Oy.

Söderholm, L. (2020). Kooste sosiaalipedagogisen koiratoiminnan harjoituksista. Laurean ammattikorkeakoulu: opinnäytetyö.

Nivala, E. & Ryytänen, S. (2019). Sosiaalipedagogiikka, Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Gaudeamus Oy.

Rugaas, T. (2000). Rauhoittavat Signaalit. Sanasilta Oy.

Sos.ped.koira. (2023). Haettu 5.11.2023 osoitteesta <https://www.sospedkoira.fi/>